

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.19.127

**Inventaris van het archief van de Stichting
Genootschap Engelandvaarders, (1914) 1940-2014**

S.F.M. Plantinga

Nationaal Archief, Den Haag 2015

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Het Genootschap.....	7
Activiteiten.....	8
‘De Schakel’.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Inhoud.....	10
Selectie en vernietiging.....	10
Aanvullingen.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
Ordening van het archief.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
A. Bestuur.....	13
A.1. Bestuursvergaderingen en correspondentie.....	13
A.2. Persoonsadministratie.....	14
A.3. Reünies.....	15
A.4. Sociale Commissie.....	16
A.5. Herdenkingen en medewerking aan publicaties.....	17
B. Redactie van 'De Schakel, kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders'.....	18
C. Memoires en reisverslagen van Engelandvaarders, documentatie.....	20
C.1. Memoires en reisverslagen.....	20
C.2. Documentatie, boeken, artikelen, pers.....	20
D. Gedeponeerde archivalia en verzamelingen.....	22

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Stichting Genootschap Engelandvaarders

Periodisering:

archiefvorming: 1940-2014

oudste stuk - jongste stuk: 1914-2014

Archiefbloknummer:

14

Omvang:

172 inventarisnummer(s)7,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Stichting Genootschap Engelandvaarders

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Genootschap bevat stukken over het bestuur, de persoonsadministratie en over activiteiten als reünies, herdenkingen en de uitgave van het tijdschrift 'De Schakel'. Behalve gepubliceerde reisverhalen (in 'De Schakel' of in boekvorm) worden ook ongepubliceerde ontsnappingsverhalen en memoires van Engelandvaarders in het archief bewaard. Bovendien hebben enkele Engelandvaarders persoonlijke documenten (zoals brieven, fotoalbums en dagboeken) aan het Genootschap geschonken.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Stichting Genootschap Engelandvaarders, nummer toegang 2.19.127, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Engelandvaarders, 2.19.127, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

HET GENOOTSCHAP

De Stichting Genootschap Engelandvaarders werd op 29 september 1969 te Amsterdam opgericht. De stichtingsacte werd op die datum verleden voor de Amsterdamse notaris P. de Jong. Het was een gevolg van diverse eerdere initiatieven om de onderlinge band en de idealen van voormalige Engelandvaarders uit de Tweede Wereldoorlog te verstevigen en verder vorm te geven. Vrijwel direct na de bevrijding had zich al een comité gevormd dat tot doel had reünies van Engelandvaarders te organiseren. Een eerste reünie werd georganiseerd op paleis Het Loo rond koningin Wilhelmina, 'de moeder' van de Engelandvaarders.

Zo'n 20 jaar ná de bevrijding, in 1965, werd er bij een aantal Engelandvaarders de behoefte gevoeld om de vroegere onderlinge band te herstellen of te verstevigen en de idealen van de Engelandvaarders, 'durf, fantasie, zelfopoffering voor de vrijheid, en rebellie tegen zwakheden' over te dragen op jongeren. Zij stelden voor om een Broederschap van Engelandvaarders op te richten om aan die doelstellingen vorm te geven. Dit idee ondervond zoveel steun onder de voormalige Engelandvaarders dat het reüniecomité zich zelf vervolgens ophief en zich aansloot bij die breder opgezette Broederschap. De oprichtingsvergadering van deze Broederschap vond plaats op 29 november 1965 in Den Haag ten huize van een der initiatiefnemers.

Teneinde de Broederschap ook in een goede juridische vorm te gieten werd er in 1969 gekozen voor de oprichting van een stichting, de Stichting Genootschap Engelandvaarders. De gekozen stichtingsvorm betekende onder meer dat een Engelandvaarder geen 'lid' kon worden van het Genootschap (een stichting kent alleen een bestuur, maar géén leden); Engelandvaarders werden door het bestuur 'erkend' en 'geregistreerd'¹.

Veel tijd werd er in de loop der jaren besteed aan de vraag wie zich 'Engelandvaarder' mocht noemen, of in andere bewoordingen: wanneer kon iemand als Engelandvaarder worden erkend en geregistreerd? Een antwoord op deze vraag was niet zonder belang, onder meer vanwege de mogelijkheid voor Engelandvaarders om in aanmerking te komen voor de uitkering van een verzetspensioen.

In de akte van oprichting van 29 september 1969 worden Engelandvaarders omschreven als

“..degenen, die zich gedurende de jaren negentienhonderd veertig tot en met negentienhonderd vijf en veertig uit de bezette gebieden naar Engeland hebben begeven, teneinde deel te nemen aan de strijd tegen de bezetters”.

Bij nadere beschouwing vond men deze definitie te ruim en te weinig precies en daarom werden in 1980 bij notariële akte de statuten gewijzigd waarbij ook een nieuwe definitie van de Engelandvaarder werd geformuleerd:

“Met voorbehoud van door het bestuur goed te keuren uitzonderingen, worden onder Engelandvaarders verstaan toenmalige Nederlanders of Nederlandse onderdanen die na de capitulatie van Nederland op vijftien mei negentien honderd veertig en uiterlijk op zes juni negentien honderd vier en veertig 'D-day', tegen de wil van de vijand enig bezet gebied behorende tot het Koninkrijk der Nederlanden, zoals zich dat bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog heeft uitgestrekt dan wel enig ander door de vijand bezet of vijandelijk gebied, hebben verlaten met de bedoeling een persoonlijke bijdrage te leveren aan de geallieerde oorlogvoering”.

1 Zie hiervoor de inventarisnummers 1-3 van dit archief.

In zijn bestuursvergadering van 12 februari 1981 nam het bestuur van het Genootschap het navolgende besluit:

“In beginsel zullen de in Zwitserland gestrande E.V. door het genootschap EV kunnen worden geregistreerd –indien zij uiterlijk in het najaar van 1944 (Arnhem) in Engeland zijn aangekomen (slag bij Arnhem 17-24 Sept. '44). Bij latere aankomst in Engeland zullen betrokkenen in beginsel niet als EV erkend worden. Echter alle aanvragen zullen individueel worden beoordeeld”.

En uit een aantekening van 10 mei 1995 blijkt nog een latere uitleg van de definitie van de Engelandvaarder:

“Wij (Bestuur Gen. E.V.) nemen nu (1985 en later) ook personen op in het namenbestand van E.V. die tijdens hun ontsnapping vanuit bezet gebied zijn gearresteerd en tot het eind van de oorlog in gevangenschap hebben doorgebracht, onder voorwaarde dat kan worden aangetoond dat zij onderweg waren naar geallieerd gebied en de intentie hadden een persoonlijke bijdrage te leveren aan de geallieerde oorlogsvoering (Meestal randgevallen !). De hierboven genoemde periode 14 mei 1940 (voor Zeeland enkele dagen later) en 6 juni 1944 blijft van kracht”².

ACTIVITEITEN

Het Genootschap Engelandvaarders heeft in de loop van zijn bestaan diverse activiteiten ontplooid. De belangrijkste is toch wel het organiseren van de jaarlijkse reünie waarbij ook vaak beschermheer prins Bernhard aanwezig was. Ook werden er golfwedstrijden gehouden, een andere vorm van een reünie.

Jaarlijks worden de geboorte- en de sterfdatum van koningin Wilhelmina herdacht door het leggen van kransen in Delft en in Den Haag. Het Genootschap Engelandvaarders is verder ieder jaar nauw betrokken bij de diverse herdenkingen van hen die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen, zoals op 4 mei bij de nationale dodenherdenking op de Dam in Amsterdam, bij het monument voor de omgekomenen bij het Englandspiel in Den Haag (er waren veel Engelandvaarders bij dat Spiel betrokken), en bij het Nationale Ereveld te Loenen waar in de kapel ook het Vijfluik met omgekomen Engelandvaarders geplaatst is. Deze tot Vijfluik uitgegroeide gedenkplaat was op 10 mei 1944 onthuld in het tehuis voor Engelandvaarders 'Oranjehaven' te Londen door koningin Wilhelmina³.

Tevens heeft er in de loop der jaren een Sociale Commissie bestaan die zich tot taak stelde om Engelandvaarders te helpen bij hun persoonlijke besomeringen, zoals het in aanmerking doen komen voor verzetspensioenen en dergelijke. Ook de heer J.C. Davids, een Nederlander die gedurende de oorlog tijdens zijn verblijf in Madrid zich zeer verdienstelijk had gemaakt bij het in vrijheid stellen van vele Engelandvaarders uit het beruchte kamp Miranda de Ebro, werd in zijn latere levensjaren financieel ondersteund met behulp van de Sociale Commissie.

Op meer individuele basis hebben vele Engelandvaarders na de oorlog hun idealen van toen uitgedragen, onder andere door hun ervaringen te delen op scholen.

'DE SCHAKEL'

Het belangrijkste middel om de onderlinge band van de Engelandvaarders te onderhouden en te verstevigen -velen woonden in het buitenland-, was het kwartaalblad 'De Schakel', dat in 1979 voor het eerst verscheen. In 'De Schakel' verschenen de mededelingen en berichten van het

² Voor uitgebreide informatie over de Engelandvaarders wordt hier verwezen naar de Amsterdamse dissertatie van Agnes Dessing, *Tulpen voor Wilhelmina. De geschiedenis van de Engelandvaarders*, Amsterdam 2004.

³ Zie voor een verslag van de onthulling het Londense Vrij Nederland van 20 mei 1944.

stichtingsbestuur, maar met name werden hierin de vele reisverhalen van Engelandvaarders op weg naar Engeland gepubliceerd en werden overleden Engelandvaarders met een In Memoriam herdacht. Engelandvaarder F.M. Beukers die redacteur van 'De Schakel' was van 1983 tot 1998 speelde hierbij een grote rol en maakte 'De Schakel' tot een spil in het levend houden van de onderlinge band.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het bestuur van het Genootschap heeft nooit een gecentraliseerd archief bijgehouden. Dat betekent dat dit archief uit dossiers bestaat die afkomstig zijn van diverse bestuurs- en commissieleden. Ieder hield zijn eigen dossier bij, al naar gelang de taak. Dossiers kunnen wat onderwerp betreft elkaar overlappen en soms ontbreken er ook dossiers.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief van de Stichting Genootschap Engelandvaarders bevat stukken over de oprichting, het bestuur, de 'leden'administratie, de werkzaamheden van de Sociale Commissie en over terugkerende activiteiten zoals reünies en herdenkingen. Een aparte rubriek is gewijd aan de uitgave van het kwartaalblad 'De Schakel'. Door de reisverhalen en necrologieën zijn de jaargangen van 'De Schakel' een goede bron van informatie voor geïnteresseerden in Engelandvaarders. De reisverhalen geven de petit histoire weer, de details die bijvoorbeeld ontbreken in de processen-verbaal van de officiële verhoren van de Engelandvaarders door de Politie-Buitendienst in Londen⁴. Een aantal Engelandvaarders schreven hun herinneringen en belevenissen later op, vaak voor hun kinderen. Sommigen gaven hun herinneringen in boekvorm uit. Nog al eens werd een exemplaar opgestuurd aan de redacteur van 'De Schakel'. Veel van deze – gepubliceerde en ongepubliceerde – herinneringen zijn opgenomen onder de noemer 'Documentatie' in het archief van het Genootschap. Enkeligen schonken hun hele 'archief' aan het Genootschap: die zijn terug te vinden in de rubriek 'Gedeponeerde archieven en verzamelingen'.

SELECTIE EN Vernietiging

Vernietiging van archiefbescheiden heeft alleen plaatsgevonden in de financiële administratie. Met name is de grote hoeveelheid bank- en giroafschriften verwijderd en vernietigd. Financiële jaaroverzichten, kasboeken en dergelijke zijn bewaard, evenals een ruime selectie van de vele ingekomen rekeningen.

AANVULLINGEN

Ten tijde van de voltooiing van inventarisatie in 2015 bestaat de Stichting nog steeds. Het archief is derhalve ook nog niet afgesloten. Aanvullingen op dit bestand zijn er dan ook nog te verwachten.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Het archief is samengesteld uit het door diverse bestuurs-, commissie- en redactieleden bewaarde en bijeengebrachte archiefmateriaal. Bij deze 'reconstructie' waren de taken en activiteiten van het Genootschap richtinggevend.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Bij de ordening van het archief is een tweedeling aangebracht tussen materiaal dat gevormd is door het bestuur van het Genootschap en de redactie van 'De Schakel' enerzijds en verzameld materiaal (memoires en reisverslagen van Engelandvaarders, documentatie, gedeponeerde archivalia en verzamelingen).

4 Deze verhoren zijn te vinden in het archief van het Ministerie van Justitie te Londen 1940-1945 (2.09.06) dat bewaard wordt in het Nationaal Archief te Den Haag.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. BESTUUR

A.1. BESTUURVERGADERINGEN EN CORRESPONDENTIE

1	Stukken betreffende de oprichting van de Stichting Genootschap Engelandvaarders.
1965-1973	1 omslag
2	Stukken betreffende de wijziging van de statuten en het ontwerpen van een
Huishoudelijk Reglement.
1969-1981	1 omslag
3	Stukken afkomstig van mr W.G.K. Arendsen de Wolff, bestuurslid, betreffende de
omvorming van het Comité Reünie Oud-Engelandvaarders tot Genootschap
Engelandvaarders, correspondentie betreffende de reünie in 1967 te Delft en het
ontwerp van een 'Engelandvaarders stropdas'.
1965-1970	1 omslag
4-8	Notulen van vergaderingen van het bestuur van de Stichting Genootschap
Engelandvaarders.
1978-2013	5 pakken
4	1978-1988	
5	oktober 1984-november 1990	
6	juli 1993- augustus 2002	
7	juli 1978-november 1993	
8	Afkomstig van de penningmeester.
2003-2013	
9	Stukken afkomstig van de voorzitter van het Genootschap dr M.S. Kamminga.
1979-1981	1 pak
10-13	Stukken afkomstig van de voorzitter van het Genootschap mr F.Th. Dijkmeester.
1981-2000	4 pakken
10	1981-1984	
11	1984-1986	
12	1986-1990	
13	1990-2000	
14	Correspondentie van de secretaris van het Genootschap betreffende wetgeving
inzake uitkeringen aan vervolgingslachtoffers en buitengewoon pensioen voor
verzetsdeelnemers, en de 80e verjaardag van J.G. van Niftrik.
1970-1977	1 omslag
15-17	Correspondentie van de secretaris van het bestuur.
1966-1989	3 pakken
15	1966-1979, 1 pak	
16	1980-1982, 1 pak	
17	1976-1989, 1 pak	
18-21	'Algemene Correspondentie' van de secretaris van het bestuur.	

	1986-2014		4 pakken
	18	1986-1992	
	19	1993-1997	
	20	1998-2003	
	21	2004-2014	
22	Correspondentie van het bestuurslid mr H.I. Borel Rinke.		
	1973-1985		1 pak
23	Correspondentie van het bestuurslid mevrouw J.S.C. van der Touw-Reijers.		
	1978-1984		1 pak
24	Correspondentie van de penningmeester van het Genootschap Engelandvaarders.		
	1971-1996		1 pak
	Het betreft grotendeels rekeningen.		
25	Financiële jaaroverzichten van het Genootschap Engelandvaarders.		
	1979-1998		1 omslag
	Het overzicht over 1995 ontbreekt.		
26	Kasboeken van de penningmeester van het Genootschap Engelandvaarders en Aantekeningen betreffende betalingen met notities betreffende bestuursvergaderingen.		
	1973-1978		3 deeltjes
27	Correspondentie van het bestuurslid S.G. Timmers Verhoeven met de Belgische Union Nationale des Evadés de Guerre / Nationaal Verbond der Oorlogsontvluchten		
	14-18, 40-45.		
	1976-1994		1 omslag
28	Stukken met betrekking tot de website van het Genootschap Engelandvaarders.		
	2006-2013		1 omslag
A.2. PERSOONSADMINISTRATIE			
29	Correspondentie van het bestuurslid E.H. Doerrleben, voornamelijk betreffende de persoonsadministratie.		
	1981-1985		1 pak
	Door de stichtingsvorm kent het Genootschap geen 'leden'; Engelandvaarders werden door het bestuur 'erkend' en 'geregistreerd'.		
30	Correspondentie betreffende nieuwe aanmeldingen van Engelandvaarders.		
	1970-2002		1 pak
31	Naam- en adreslijsten van Engelandvaarders, al dan niet erkend door het Genootschap.		
	1965-2001		1 pak
	Hierbij 'Zwedenlijst', 'Zwitserlandlijst', 'lijst van Stafleden en Agenten B.I. en B.B.O. en van medewerkers van verzetsgroepen', 'Marine-lijst'.		
32-35	Cartotheekkaartjes met namen en adressen van Engelandvaarders, alfabetisch op naam.		
	ca 2000		4 pakken
	32	A-H	
	33	IJ-S	

	34	T-Z	
	35	A-Z	
36	Ingekomen adreswijzigingen. 2005-2014		1 omslag
37	Kopieën van verhoren van een aantal Engelandvaarders door de Politie- Buitendienst van het Ministerie van Justitie te Londen. 1942-1944		1 omslag
38-40	Overlijdensberichten van Engelandvaarders en brieven van rouwbeklag van het bestuur. 1985-2013		3 pakken
	38	1985-1995	
	39	1996-2002	
	40	2003-2013	

A.3. REÜNIES

41	Stukken betreffende reünies van het Genootschap Engelandvaarders. 1967-2000		1 pak
42	Stukken betreffende reünies. 2004-2013		1 pak
43	Correspondentie van de secretaris van het Genootschap Engelandvaarders betreffende de reünies en het eerbetoon aan Z.K.H. Prins Bernhard. 1970-1989		1 pak
44	Stukken betreffende officiële herdenkingen en correspondentie met het Koninklijk Huis. 1967-1974, 1988-2001		1 pak
45	Stukken betreffende de plaatsing van een herdenkingsplaquette in de muur van het gebouw Hyde Park Place 23 te Londen, waar tijdens de Tweede Wereldoorlog 'Oranjehaven' was gevestigd. 1977 Met foto.		1 omslag
46	Stukken betreffende de reünie van het Genootschap Engelandvaarders in Londen. 1984		1 omslag
47	Correspondentie tussen Engelandvaarder P. Kornmehl in Australië en het bestuur over de mogelijkheid een groep samen te stellen om vanuit Australië de reünie van 1992 in Nederland te bezoeken. 1982-1992		1 omslag
48	Stukken betreffende de Londen-reis van het Genootschap Engelandvaarders. 1992		1 omslag
49	Correspondentie met de directeur van het Koninklijk Huisarchief te Den Haag betreffende de door Engelandvaarders vervaardigde twee albums met foto's en ontsnappingsverhalen, aangeboden aan Koningin Wilhelmina in 1944 en in 1946. 1981, 1994		1 omslag.

Met enige kopieën van bijdragen.

- 50** Correspondentie betreffende de mogelijke vervaardiging van een monument voor Engelandvaarders door John F.C. Brandon.
1996-1997 1 omslag
- 51** Kopie van het artikel door Theo Wachtel 'Het ontstaan van de Engelandvaardersdas', gepubliceerd in De Schakel.
april 2002 1 omslag
- A.4. SOCIALE COMMISSIE**
- 52** Stukken betreffende de Sociale- en adviescommissie van het Genootschap Engelandvaarders.
1976-1997 1 pak
De stukken zijn afkomstig van diverse bestuursleden.
- 53** Stukken betreffende de Sociale- en adviescommissie van het Genootschap Engelandvaarders.
1977-1990 1 pak
De stukken zijn afkomstig van de penningmeester van het Bestuur van het Genootschap.
- 54** Stukken betreffende een artikel in het Algemeen Dagblad van 12 oktober 1974 betreffende Engelandvaarders en de Wet buitengewoon pensioen.
1973 1 omslag
- 55** Stukken betreffende de ondersteuning van J.C. Davids .
1976-1994 1 omslag
- 56** Ingekomen brieven van Engelandvaarder Henry R. Pelder (voorheen H.R.J. Poetiray) betreffende zijn standpunt over massale fraude met de Wet buitengewoon pensioen.
1983-1989 1 pak
- 57** Ingekomen brieven van Engelandvaarder Henry R. Pelder (voorheen H.R.J. Poetiray) betreffende zijn standpunt over massale fraude met de Wet buitengewoon pensioen.
1990-1999 1 pak
- 58** Stukken betreffende het bestuursstandpunt ten aanzien van de door Henry R. Pelder (voorheen H.R.J. Poetiray) naar voren gebrachte mening over massale fraude met de Wet buitengewoon pensioen.
1989-1991 1 omslag
- 59** Stukken betreffende de hernaturalisatie van Engelandvaarder A. Kellerman.
1983-1985 1 omslag
- 60** Correspondentie met Engelandvaarder B. Bonda betreffende zijn detentie in Groot-Brittannië tijdens de oorlog.
1992-1998 1 omslag
- 61** Stukken betreffende de vereenvoudiging en coördinatie van wetten voor oorlogsgetroffenen (Commissie P. van Dijke).
1986-1987 1 omslag

A.5. HERDENKINGEN EN MEDEWERKING AAN PUBLICATIES

- 62** Verslagen van bestuursvergaderingen van de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945.
1983-1986, 1990-1994, 1996-1998 1 pak
- 63** Stukken betreffende de wijzing van de Nationale Herdenking op 4 mei in Amsterdam en het protest daartegen door de Stichting Samenwerkend Verzet en krans-leggende organisaties.
1988 1 omslag
- 64** Stukken betreffende de aanleg van het 'Bos der Onverzettelijken' door de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945.
1991-1993 1 omslag
- 65** Stukken betreffende de uitgave van het boek *De Schakel. De geschiedenis van de Engelandvaarders* door Frank Visser.
1973-1976 1 pak
- 66** Correspondentie met diverse TV-producenten over het vervaardigen van een televisie-documentaire over Engelandvaarders.
1992-1994 1 omslag
- 67** Stukken betreffende de uitgave van het boek *Vrijheid achter de horizon. Engelandvaart over de Noordzee 1940-1945* door Jan Bruin en Jan van der Werff.
1997-1999 1 omslag
- 68** Stukken betreffende het promotieonderzoek naar Engelandvaarders door mw drs A. Dessing.
1994-1995 1 omslag

B. REDACTIE VAN 'DE SCHAKEL, KWARTAALUITGAVE VAN DE STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS'

- 69** Aanwijzingen voor het samenstellen van 'De Schakel'.
ca. 1982 1 stuk
- 70** Toekenning door het ISSN Centrum Nederland van een ISSN-nummer voor 'De Schakel'.
1995 2 stukken
Het betreft nummer ISSN 1382-8207.
- 71** Algemene correspondentie van de redacteur van De Schakel.
1979-1997 1 pak
- 72** Adreswijzigingen van abonnees .
ca. 1987-2002 1 pak
- 73-88** Kopij voor De Schakel met daarbij gevoegde correspondentie, geordend per jaargang en volgnummer.
1983-januari 1998 16 pakken
- 73** 1983
- 74** 1984
- 75** 1985
- 76** 1986
- 77** 1987
- 78** 1988
- 79** 1989
- 80** 1990
- 81** 1991
- 82** 1992
- 83** 1993
- 84** 1994
- 85** 1995
- 86** 1996
- 87** 1997
- 88** 1998 (alleen januari)
- 89-90** Verzamelde foto's en (glas)negatieven.
ca. 1980-2000 2 pakken en 1 doosje
Het betreft hier foto's van veelal reünies van het Genootschap Engelandvaarders, eerbetoon aan prins Bernhard en foto's die door Engelandvaarders werden ingezonden voor de kwartaaluitgave De Schakel.
- 89** Verzamelde foto's
Niet raadpleegbaar
- 89A** Glasnegatieven, 1 doosje
Niet raadpleegbaar
- 90** Verzamelde foto's
Niet raadpleegbaar
- 91** Aquarellen vervaardigd door F.S. Manheim van het kamp Miranda de Ebro in Spanje en foto's van dit kamp. Met brieven van Engelandvaarders W.K. Brederode en H. Velthoen en van het Verzetsmuseum te Amsterdam.
1974-1992 1 omslag

-
- 92** Videoband betreffende de tocht naar Engeland op 22-23 februari 1944 via de Noordzee van Baxmeijer, Fuchter, Moddemeijer, Osten en Winckel.
ca. 1992 1 doos met band
Niet raadpleegbaar
- 93** Videoband van een reportage van de onthulling op 5-10-1996 van een herdenkingsmonument op de Col de Portet d'Aspet (Ariège, Frankrijk).
1996 1 doos met band
Niet raadpleegbaar
- 94** Kopieën in kleur van de striptekening van Engelandvaarder Max Appelboom over de Engelandvaart, en foto's in groot-formaat, aangeboden aan koningin Wilhelmina in 1944-1946
ca. 1994 1 omslag
De originelen bevinden zich in het Koninklijk Huisarchief te Den Haag.
- 95-101** *De Schakel. Kwartaaluitgave van de stichting Genootschap Engelandvaarders.*
1979-2014 7 pakken
- 95** Jaargang 1-7, 1979-1985, nummers 1-28
- 96** Jaargang 8-14, 1986-1991, nummers 29-52
- 97** Jaargang 15-19, 1992-1997, nummers 53-75
- 98** Jaargang 20-24, 1998-2003, nummers 88-97
- 99** Jaargang 25-29, 2004-2008
Ontbreekt
- 100** Jaargang 30-34, 2009-2013
Ontbreekt
- 101** jaargang 35, 2014
Ontbreekt

C. MEMOIRES EN REISVERSLAGEN VAN ENGELANDVAARDERS, DOCUMENTATIE

C.1. MEMOIRES EN REISVERSLAGEN

- 102-111** Memoires en reisverslagen van Engelandvaarders. ca. 1970-2000 10 pakken
- 102** Max Appelboom; W.G.K. Arendsen de Wolff; P-L d'Aulnis de Bourouill; Ch.H. Bartelings; J.T.L. Bartlema (Yvette); J.F. Beckman; Th. Van Besouw; P. Bisschop; R. Blatt; P. Boere; D.C.W. Boom; W. Boldingh.
- 103** B. Bredero.
- 104** L.F. Charls; H. van den Corput; G.A. van Dam Merrit; C.M. Dekkers; T. Dirkwager; E. Faber.
- 105** P.R. Gerbrands; (J. Greidanus, zie: JR Rijpperda Wierdsma) H. Heilbut/M. Heilbut-Roos; W.T. Hepkema; J. Heymans; J.S. Hoek; L. den Hollander; A.A. Homburg; J.H. Hommes.
- 106** H.R. de Jongh; E. Katz/M. Bloch; J.C.M. Kerstiëns; H.Klapwijk; J.W. Kolkman.
- 107** W. Lans; H. Levie; J.E. van Loon; J.H. Louwerse; G. Meelissen; J.A.M. Meerloo; B.H. Meijer; L. van der Meulen; D. de Moulin; K.A. de Munter.
- 108** J.M.D. de Niet/J.E. Woltjer/M. de Graaff; S. Noach; K. van der Poel; M.C. Le Poole; J.H. Postma; A. Rottenberg; J.R. Rijpperda Wierdsma (ook over: J. Greidanus); G. Rutten.
- 109** P. Schagen/F. van den Brink; K.H. Schilp; A.B. Schrader; F. Snapper; H. Speijer; G. Steen; A. van Stolk; S. Susan; F. Teuwen; S.G. Timmers Verhoeven; E. van der Touw.
- 110** A.D. Vas Nunes; S.L. Veldhuyzen van Zanten; J.G.S. Versteegh; J.H. Weidner; L.A.R. Wijnen; G.N. Wijte; C. Wolters; A. Woudhuysen.
- 111** M. Zaaijer; H. Zeelenberg; G. Zembsch-Schreve.

C.2. DOCUMENTATIE, BOEKEN, ARTIKELEN, PERS

- 112** Bestanddeel 1, bevat:
- Paul van Beckum, *Oranjehaven*, Strengholt 1992;
 - Paul van Beckum, krantenartikelen in *Rotterdams Nieuwsblad* 1990 met interviews Engelandvaarders;
 - Dick Brongers, *Op tegengestelde koersen*, Schuttevaer Maritiem 1996;
 - G.J. Staal, *De Nederlandse vluchtelingen in Zwitserland tijdens de Tweede Wereldoorlog*, doct. scriptie RUU en nieuwe uitgave;
 - Egbert Wibbelink, *Engelandvaarders*, Alberdinck Thijm College Hilversum 1985-1986.
- 113** Bestanddeel 2, bevat:
- C. Hilbrink, *Een vogelvrij verleden. Max versus Miki*, GDN 1993;
 - *Blauwboek* GDN 1984 en 1994; *GDN-verslag nov 1985*, 2e concept.
- 114** Bestanddeel 3, bevat:
- Het Nederlandsch Lyceum, *Lijst omgekomen oud lyceïsten 1940-1949 en Lijst van Engelandvaarders*. 1999;
 - *Lijst van omgekomen oud-leerlingen en leerlingen van het Aloysius College te Den Haag*. 1991;
 - NN, *Samenvatting van de diverse verslagen over de reis van Nürnberg tot Stanislaw en de aankomst en het verblijf aldaar*;
 - Hans Hoets, Kopieën van documenten die ten grondslag liggen aan zijn boek 'Engandspiel ontmaskerd';
 - Persberichten n.a.v. de verschijning van het boek van Frank Visser, *De Schakel*. 1976-1977;
 - Kopieën en heruitgave van 'De Flits'. 1942;

- Newsletter nr 69, July 1985, van The Dulwich Society met lezing van Bram Grisnigt "The story of 'Glenlea' during the war years 1943-1945";
- Jan-Vos van Marken en Annie Huisman-van Bergen, 'Zeewaardig maken van de Epica-vouwkano door Engelandvaarders in de Tweede Wereldoorlog', in: *Tijdschrift voor Zeegeschiedenis*;
- *De Pen Gun*, 29 juni 1981, speciale uitgave ter gelegenheid van de 70ste verjaardag van Z.K.H. Prins Bernhard;
- Toespraak van S.F.M. Plantinga bij de herdenkingsbijeenkomst van Engelandvaarder C.H. van Bommel RMWO in het Cavaleriemuseum te Amersfoort op 2-5-2008;
- R. Potkamp, *Een Engelandvaarder bij de Engelse marine*, (betreft: Alfred Rottenberg), Verzetsmuseum Amsterdam 1994.

115

Bestanddeel 4, bevat:

- J.W.F. Eggink en M.H. van Kuik, *Selectie bibliografie van egodocumenten over de Tweede Wereldoorlog en zijn gevolgen 1940-1962*, Stichting Icode 1997;
- Stichting Vriendenkring Mauthausen, *Het Nederlands Monument in Mauthausen*, brochure 1987;
- *BZ en de Tweede wereldoorlog. Het personeel van Buitenlandse Zaken in oorlogstijd*, BZ-personeelsblad 1995;
- *Herdenken na vijftig jaar. Toespraak van H.M. de Koningin uitgesproken op 5 mei 1995 in de Ridderzaal te 's-Gravenhage ter gelegenheid van de vijftigste herdenking van de bevrijding*, Nationaal Comité 4 en 5 mei;
- *Mary Vaders, Kruis, Driehoek en Nummers. Vrouwen Buitencommando Agfa Kamera werke van het KZ Dachau 1944-1945*, Stichting Vrouwen Comité Dachau (1993);
- G. Rens, *Pas de Panache en Altitude*, Bruxelles 1963 (kopie; de auteur is een Belgische Engelandvaarder);
- kopieën uit: *Gedenkboek van het verzet der Delftsche studenten en docenten gedurende de jaren 1940-1945*.

116

Bestanddeel 5, bevat:

Niet raadpleegbaar

- F. Boucher, E. Kalkman en D. Schaap, *Woord gehouden. Veertig jaar Stichting 1940-1945*, SDU 1985;
- S.J. Van der Schaaf, *De belofte gestand gedaan. Geschiedenis van de Friese Stichtingen 1940-1945*, De Tille Leeuwarden;
- Overzicht van perspublicaties rond de televisieserie 'Engandspiel', NCRV 1979;
- Madelon L. Verstijnen, *Mijn Oorlogskroniek*, (1991), met geluidsbandje.

117

Krantenknipsels met betrekking tot Engelandvaarders.

z.j.

1 pak.

D. GEDEPONEERDE ARCHIVALIA EN VERZAMELINGEN

- 118** Stukken betreffende de opening van Oranje Haven op 2-6-1942 met memo door G.A. Dogger over 'Het ontstaan van Oranje Haven; club van Engelandvaarders', typoscript.
z.j. 1 omslag
- 119** Adreslijst van leden van 'Oranjehaven' te Londen.
1942-1945 1 deel
- 120** Notulen van vergaderingen van de Commissie van Bijstand voor Engelandvaarders te Londen, 17-8-1942 t/m 17-03-1943, met ingekomen brieven en doorslagen van uitgegane brieven.
1942-1943 1 omslag
- 121** Stukken betreffende de 'Vereeniging van Nederlandsche Studenten' in het Verenigd Koninkrijk.
1942-1944, 1995-1996 1 omslag
Afkomstig van Engelandvaarder M.L. Parren.
- 122** Documentatie en foto's, afkomstig van Engelandvaarder E.J.L.J.M. Feldhaus van Ham.
z.j. 1 omslag
- 123** Stukken betreffende het verblijf van Engelandvaarder F. Horn in Madrid en Lissabon, met daarbij enige documentatie.
1943-1944 1 omslag
- 124** Dagboeken, verslagen, documentatie en foto's, afkomstig van Engelandvaarder M. Willebeek le Maire.
1943-1946 1 pak
- 125** Reisverslagen van Engelandvaarder W.W. Mooy.
1942-1943, 1951, 1984 1 pak
Origineel en kopie. Met gegevens betreffende zijn broer Engelandvaarder A.K. Mooy, vermoedelijk omgekomen te Mauthausen.
- 126** Brieven en telegrammen van pater A.F.M. Mönchen aan kapitein J.A. Ruys betreffende een eerbetoon van Engelandvaarders aan koningin Wilhelmina.
1946, 1948 1 omslag
- 127-141** Documentatie afkomstig van Engelandvaarder F.M. Beukers.
1914-2001 2 banden, 3 pakken, 8 delen en 9 omslagen
- 127** Fotoalbum, 1940-1944, 1 band
Niet raadpleegbaar
Met foto's over Rotterdam 1940, Eindhoven bombardement Philips 1942, onderduikadres boerderij 'De Velde' in Limburg 1943, na de bevrijding in Duitse bunker in 'vesting Delfzijl' aangetroffen Duitse foto's, inundatie Wieringermeer 1944-1945, Engelandvaart met pater J. Dito o.p. (Genève, Carcassonne) 1944.
- 128** Fotoalbum, 1944-1948, 1band
Niet raadpleegbaar
Met foto's van zijn Engelandvaart (Spanje, Groot-Brittannië) 1944-1945 en van het afscheid van koningin Wilhelmina van de Engelandvaarders op Paleis het Loo op 17-8-1948.
- 129** Dagboek aantekeningen, 1939-1943, 8 delen

Deel I: 21-8-1939/25-9-1940; deel II: 26-9-1940/1-2-1941; deel III: 1-2-1941/8-6-1941; deel IV: 8-6-1941/14-8-1941; deel V: 15-8-1941/1-9-1941; deel VI: 3-9-1941/18-10-1942; deel VII: 19-10-1942/7-5-1943 (gedeeltelijk losbladig); VIII: 8-5-1943/25-10-1943.

- 130** Zijden plattegrond van Frankrijk, Spanje, Portugal, zoals in gebruik bij geallieerd luchtmachtpersoneel. Schaal 1: 2.000.000; ca. 38x57 cm.
- 131** Aantekeningen betreffende de Engelandvaart van F.M. Beukers, z.d.
- 132** Correspondentie en documentatie, 1940-1946, 1992
- 133** Persoonsbewijzen, pasfoto's, paspoorten en overige officiële persoonlijke documenten, 1938-1945
- 134** Stukken betreffende zijn dienstverband bij de Koninklijke Marine, 1945-1948
- 135** Programma's en folders met betrekking tot het uitgaansleven in Londen, 1945.
- 136** Artikelenserie uit het dagblad Trouw 'Achter de Pyreneeën lag Engeland', 1948
- 137** Verzamelde krantenknipsels betreffende het Englandspiel en de processen tegen A. van der Waals, J. Schreieder en A. Breed, 1945-1950, 1984, 1 pak
- 138** Stukken betreffende de reünies van Engelandvaarders, 1964-1973
- 139** Stukken betreffende de reünies van het 'Comité B.I./B.B.O.', 1992-2001
- 140** Correspondentie betreffende de geschiedschrijving over de verzetsgroep Geheime Dienst Nederland, 1983-2001, 1 pak
- 141** Verzamelde documentatie betreffende de Eerste Wereldoorlog, 1914-1918, 1 pak
- 142-154** Documentatie afkomstig van Engelandvaarder L. Wijnbergen.
1943-1948 3 banden, 4 pakken, 5 omslagen en 1 doosje
- 142** Fotoalbum met foto's tijdens zijn verblijf bij de R.A.F. in Canada, 1 band
Niet raadpleegbaar
- 143** Fotoalbum met foto's tijdens zijn verblijf bij de R.A.F. in Canada, 1 band
Niet raadpleegbaar
- 144** Fotoalbum met foto's tijdens zijn verblijf bij de R.A.F. in Groot-Brittannië, 1 band
Niet raadpleegbaar
- 145** Stukken betreffende zijn Engelandvaart, 1943-1948
- 146** Ontvangen brieven van zijn ouders in Zwitserland, 1943-1946, 1 pak
- 147** Ontvangen brieven van zijn ouders en broer en zus in Zwitserland, 1943-1946, 1 pak
- 148** Ontvangen brieven van overheidsinstanties en persoonlijke documenten, 1943-1947
- 149** Ontvangen brieven van diverse personen, 1943-1945
- 150** Ontvangen brieven van zijn familieleden Jacq. Pierot, F. Pierot, C. Levie, R. Bilgrey, 1943-1945
- 151** Ontvangen brieven van Oral Scott te Portsmouth, Ohio USA, 1943-1945, 1 pak
- 152** Ontvangen brieven van de firma B.W. Blydenstein & Co te Londen, 1944-1947, 1 pak
- 153** Ontvangen brieven van diverse personen en instellingen, 1945-1948
- 154** 'Wyeth's V-packette; prophylactic unit', 1 doosje.

- 155-156** Documentatie afkomstig van Engelandvaarder en agent B.I. F.Th. Dijckmeester.
1983-1999 2 pakken
- 155** Stukken betreffende de reünie-bijeenkomsten van leden van de
voormalige Orde Dienst, 1983-1992
Dijckmeester was vanaf 1985 voorzitter van de reünistenkring van de O.D.
- 156** Stukken betreffende de reünie-bijeenkomsten van leden van de
voormalige Orde Dienst, 1993-1999
- 157-171** Documentatie afkomstig van A. Huisman-van Bergen betreffende haar onderzoek
naar de Engelandvaarders J. van Blerkom en C.J.C. Hugenholtz en naar het
studentenverzet in Delft.
1993-2001 1 band, 7 pakken en 7 omslagen
- 157** Biografische aantekeningen betreffende A. Huisman-van Bergen,
1999, 2001, 1 omslag
- 158** *De Vervolgden. Jacht op twee Delftse studenten*, door Annie Huisman-van
Bergen, Amsterdam, uitgeverij Boom 1999, 1 band.
Met losse aantekeningen.
- 159** Verzamelde foto's ten behoeve van de publicaties over J. van
Blerkom, C.J.C. Hugenholtz en het Delftse studentenverzet.
- 160** Stukken betreffende de productie van het boek 'De Vervolgden' en
de presentatie in de aula van de Technische Universiteit te Delft op
28 april 1999, 1998-1999
- 161** Schriftelijke reacties op de publicatie van 'De Vervolgden', 1999
- 162** Recensies en publicaties betreffende 'De Vervolgden', 1999-2001
- 163** Correspondentie met diverse personen betreffende haar onderzoek,
1995-2003, 1 pak
- 164** Correspondentie met T. Vink betreffende haar onderzoek, 1996-2003
- 165** Correspondentie met S.F.M. Plantinga betreffende haar onderzoek,
1995-2001
- 166** Correspondentie met J.G. Bruin betreffende diens publicaties over
Engelandvaarders via de Noordzee-route *Springplank naar de Vrijheid'*
en 'Vrijheid achter de horizon. Engelandvaart via de Noordzee 1940-1945,
1993-1998, 1 pak
- 167** Onderzoeksdossiers betreffende 'Jan' van Blerkom, 'Charley'
Hugenholtz, Dik van Swaaij, Hugo de Man, 1 pak
- 168** Onderzoeksdossiers betreffende prof. R.L.A. Schoemaker, J.P. Vooy, J.
Bouwer, 1 pak
- 169** Onderzoeksdossiers betreffende Jaap van Hamel, Anton van der
Waals, de vlucht van de Zeppelin 'Hindenburg' boven Delft in 1936,
de Cellastic-affaire, 1 pak
- 170** Documentatiemappen betreffende: 'Namenlijsten';
'Opsporingslijsten'; kopieën van kranten betreffende de liquidatie
van H. de Man 1941; processen-verbaal van de Gemeentepolitie
Delft betreffende de liquidatie van H. de Man en de opsporing van
de daders (kopieën); S-phone en radiozendamateurs in de
illegaliteit, 1 pak
- 171** Verslagen en herinneringen, 1 pak
Hierin: Ruud Koumans, 'Vakantieverhaal 1941'; Henk van Riessen, 'Over mijn leven.
Herinneringen'; S.K. Wiersma, 'Escape from Nazi Tyranny'; G. de Josselin de Jong,
'Notities over zijn veroordeling en van P.J. de Lint'; 'Verslag van den 1e Lt. Chr.
Navis, opgemaakt te Amsterdam, Mei 1947' (kopieën), 'Verslag betreffende
ontstaan, werkzaamheden, etc. der O.D. Kring Tiel'; Frits Glaser, 'Memoires';
J.M.D. de Niet, 'Onze ontsnapping'; E.A. Barten, Verslag van de mislukte poging
om vanuit Vlaardingen naar Engeland te varen op 19 november 1941'; F.P. Berlage,
kopie van brief aan L. de Jong 31-1-1977.